

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVI.

V Ljubljani 20. sušca 1863.

List 9.

Sedem besedi Jezusovih na križu.

Milo, milo Jezus prosí
S križa za sovražnike,
Naših grehov težo nosi,
Nam ljubezni zgled daje:
Prizanesi, Oče mili!
Če so tud hudo gresili;
Vender ne vedo,
Kaj mi delajo.

Tud razbojnika se vsmili
Jezus razklesaniga,
Raj mu obljudi v smertni sili.
In odveže grehov ga:
Ko se k Jezusu zateče,
Precej mu dobrotno reče:
Vedi, še necoj
V raju boš z menoj.

Jezus milo pogleduje
S križa Mater v žalosti,
Janezu jo izročuje,
Njega z nam' pa Materi:
Janez, lej tu mater mojo!
Vzemi jo zdaj ti za svojjo;
Žena, lej tvoj sin!
Za-me varh edin'.

Solnce v toljki grozi zgine,
Svet je v mraku zatemnjen;
Jezus silne bolečine
Toži Očetu zapuščen:
Moj Bog, moj Bog, ljubi Oče!
Sliši zdihovanje vroče:
Ti, ki vse živiš,
Mene zapustiš?

Ogenj žeje grozno peče,
Jezusa hudo suši,
Kir mu kri že zlo uteče;
Žeja duš še bolj gori:
Vse ljudi bi rad zveličal.
To je s križa glasno pričal:
Reče: Žeja me,
Oh! po dušah le.

Dokoncano bo terpljenje
Zdaj zdaj, Jezus kliče sam,
Spolnjeno je odrešenje!
Priča vboгим grešnikom:
Kar so od mene kdaj pisali,
In preroki prerokavali,
Zdaj dopolnjeno
Vse vse je zvesto.

Kak de naj pravični vmira,
Jezus s križa nas uči;
Svést naj se v nebo ozira,
Kdor po Božji volj' živi:
Ko sim spolnil voljo tvojo,
Oče, tebi dušo svojo
V roke izročim,
V miru zdaj zaspim.

Burja.

Obletni spomin sv. Cirila in Metoda.

Rajni knez in škof lavantinski, Anton Martin, katerih serce je ljubezni plamelo za sveto vero, so napravili leta 1852 bratovščino sv. Cirila in Metoda, z namenom: naj bi letá bratovščina z molitvijo in drugimi dobrimi deli prosila od Boga povernitve ločenih gerkov ali starovercev v edino zveličavno sv. rimsko katoliško Cerkev. Bratovščina očitno spremlja blagoslov Božji. Razširila se je hitro ne le po milim slovenskem svetu, ampak tudi po daljnih deželah, in število udov nje raste dan za dnevom. Že jih je nad sto tavežent, ki ene svete misli polni pošiljajo molitve svoje pred sedež večne milosti, ki pravi: Še vam povem, de, ako se dva zmed vas zedinita na zemlji, se jima bo, za katero reč koli prosita, zgodila od mojega Očeta, kteri je v nebesih. (Mat. 18. 19).

Slavni vtemelitelj bratovščine so vsako leto po spisu v Danici stan njen in vspeh naznanovali. Pa ni jih več med nami. Usta nekđaj tako ginljivo govoreče so utuhnil; roka, ki je Slovincem prelepih

naukov spisala, počiva in ne zamore poslati več prijaznega lista. Ohraniti pa navado rajnega vtemelitelja, druga, desiravno okorna roka za pero poprime in prav v kratkem popisati želi, koliko bogatega sadú je obradila letošnje leto združena molitev bratov in sester ss. Cirila in Metoda. Loti se tega dela še rajši, ker ravno zdaj obhajamo tisučletni blagi spomin pokristjanjenja Slovanov. Vsaj vsaki že vé, da ss. brata Ciril in Metod sta taista blažena moža, ktera sta pred deset sto leti prednikom našim, sedečim še večidel v smertni senci nevere in malikovanja, prizgala solčno luč Kristusoviga sv. evangelija.

Po vsih deželah turško-evropejskih, to je, v serbski, moldavski, vlaški, posebno pa bulgarski, je živo gibanje po zedinjenji z rimsko katoliško Cerkvijo. Da je to resnica, dokazuje nam prestop 10.000 starovercev v Drinopolji k sv. katonski cerkvi. Postavili so si hišo Božjo in jo tudi s sveto gorečnostjo obiskujejo. V mestu Ternovem in iz okoliščine tega mesta se je naenkrat povernilo 4000 družin v naročje naše matere. Meletios, staroverski škof v Carigradu, poglavitnem mestu cele Turčije, neutrudeno dela za zedinjenje; ravno tam misijonar Maragon v svojo družbo dobiva čedalje več greških duhovnikov, ki so se razkolništvu odpovedali in se pripravljajo pod njegovim vodstvom za katoliške misijone. Armenski viksi škof, ki tudi v Carigradu prebiva, je prišel pretečeno leto v Turin, in zahvalivši se vredniku časnika „Armonia“ za nabrane darove, je rekel: „Poglavitni vzrok, ki nas staroverce vabi v rimsko Cerkev, je ta, ker vidimo, kako med vami katoličani bratovska kersanska ljubezen cvete, med nami pa umira in medli.“

Celo v daljni Arabiji se je po nar novejših sporočilih 70 let stari škof zedinil z rimskim papežem, on in vsa njegova čeda. V Tiru in Sidonu, mestih na znožji lepe in v sv. pismu tolikokrat imenovane gore libanske, se jih je poslednje dni čez 4000 z nami zedinilo, in spolnuje se beseda Odrešenikova: „Pa vam tudi povem: Tiru in Sidonu bo ložej sodnji dan.“ (Mat. 11. 22.)

V svojem poslednjem pismu so rekli rajni Anton Martin udom bratovščine ss. Cirila in Metoda: „Naše mogočno orožje so molitve, milošnje in nekervave daritve svete maše.“ Glejte, zares mogočno orožje! Oblake, ki pokrivajo zatemnele serca ločenih gerkov, že predira molitev, steno, ki se vzdiga med nami in med njimi, že podira milošnja, in skelečo rano sovraštva, za katero hirajo prebivavci dežel jutrovih, že spira in celi presveta Kri Kristusova!

To vam pišem, da ne omagate v molitvi, veliko več, da se vaša gorečnost vikša, vaše zaupanje krepí, vaša stanovitnost globoko vkorenini! Po prošnji ss.

bratov Cirila in Metoda, o Bog, nam dodeli, da bi bili vsi enega serca in ene misli, da bili bi vsi ena čeda enega pastirja!

Ciril-Metodovo.

„Giornale di Roma“ piše: Leta 1863 bo preteklo tisuč let, odkar sta prišla iz Soluna (Tesalonike) v Panonijo brata Ciril in Metod, in sta začela svoje apostolsko delo med slavenskimi narodi, ktere sta vpeljala v sveto cerkev, in jim pripomogla k občni olik s tim, da sta sostavila ali znašla slavenske pismenke in poslovenila sv. pismo. Letos se obhaja tisučletnica te imenitne prigodbe. Brezštevilne ljudstva slavenskega jezika pa se imenujejo sicer po raznih krajih, kjer prebivajo. Rusi, Poljaci, Čehi, Hervati, Slavonci, Dalmatini, Bošnjaki, Serbi, Bohgari i. t. d. posedajo zdaj naj večji del Evrope, in če ravno so razdeljeni po raznih državah in podložni raznim vladarjem, so vendar zjedinjeni vsi v tem, da vsi spoznajo Cirila in Metoda poslanca nebeska, poslana od Boga, da sta prinesla luč resnice njihovim očakom, ki so bivali v temoti in smertni senci. Vsi ti narodi so se zjedinili in bodo praznovali tisučletnico tako srečne dogodbe. Ker se je pa tih preteklih tisuč let dokaj spremenilo med Slaveni v verskih rečeh, in se je namreč večji del tih narodov ločil od rimsko-katoliške in apostolske vere, ktero sta ta dva svetnika s trudom in potom oznanovala in sadila v tih krajih: za tega del bodo vsi oni, ki se še stanovitno derže Petrovega stola, celo leto praznično obhajali spomin na prihod ss. Cirila in Metoda, hvaleči Vsegamogočnega za dar sv. vere, od Njega prejete, in prosiči ga, da po neskončnem usmiljenji Njegovem naj bi se ločeni bratje k edinosti vernili. Tej slovesnosti in goreči molitvi so se spodobno vdružili tudi korarji ilirskega društva v Rimu. Ilirski Slaveni namreč imajo in verdevajo v Rimu cerkev sv. Jeronima, ktera se tu sploh imenuje „slavonska cerkev“ (Chiesa degli Schiavoni).

To cerkev je Slavenom (Ilrom) podelil že papež Nikolaj V. leta 1453, papež Sikst V. pa jo je popravil, ustanovil, in z njo združil kapitel ali narodno korarstvo. Iliri so jo potem z veliko skerbljivostjo lepšali in jo posebno zadnje leta ozaljšali s krasnimi slikami, ktere umetnost in ime slikarja Gagliardi-ta viteza oznanujejo vsemu svetu; — okinčali so jo še z marmelnom in jo pozlatili tako, da zdaj je zares lepa. Posebno zala in velike vrednosti je kapelica, posvečena sv. Cirilu in Metodu. Prevzvišeni in prečastiti kardinal namestnik sv. Očeta je oznanil 28. grudna preteklega leta s posebnim oglasom, kako da bodo obhajali korarji in društvo ilirsko v Rimu spomin na začetek kersanstva med Slaveni. Red te svečanosti je ta le: Od začetka novega leta 1863 do konca se bo v tej cerkvi izpostavljalo presv. Reš. telo vsako nedeljo od 10 do poldne, pele se bodo litanije vsih svetnikov, kakor se sicer pojó, kadar se presv. Rešnje telo 40 ur v počesevanje izpostavi. V litanije bote na svojem mestu vver-steni imeni ss. Cirila in Metoda; med navadne molitve po litanijah se bo pristavila tudi molitev k ss. Cirilu in Metodu, in molitev za zjedinjenje sv. Cerkve. Letos novega leta dan so se začele te pobožne opravila; privrela je bila skupej velika množica pobožnih, ker sv. Oče so podelili popolne odpustike vsim pričujočim. Obhajal se je začetek s posebno slovesnostjo. Prevzvišeni in prečastiti kardinal Silvestri, zagovornik ilirskega društva, je v procesii nesel presv. Rešnje telo, — pred njim so šli korarji cerkve sv. Jeronima, mnihl Slaveni raznih duhovnih redov, tukaj bivajoči Slaveni, tudi rejenci nekterih tukajšnjih vstavov; za njim pa ulje ilirskega društva in mnogo drugih Slavenov, ki v Rimu bivajo. Procesija je spremljala švicerska straža papeževa. Ko so prišli na terg, ki se mu pravi „porto di Ripetta“, so začeli pokati topovi na papeževem parobrodu „il Tevere“, ter so pozdravljali procesijo; tudi je bil tu v paradi postavljen od-

delek papeževih vojakov, ki so z navadnimi streli počastili pobožno množico. Hiše, memo kterih je procesija šla, so bile spodobno ozaljšane; cerkev sv. Jeronima pa je bila v naj večjem prazničnem lišpu; nad vhodom je bila postavljena lepa slika apostolov slavenskih, sv. Cirila in Metoda; zvečer pa je na njenem čelu gorelo brez števila luč in lučic; naslednji napis je ljudem oznanoval vzrok te slovesnosti:

„Cyrillo et Methodio
Archiepiscopis
Patronis coelestibus salutaribus
Quorum beneficio
Gentes slavicae omnes
Veteri superstitione rejecta
Christianam sapientiam agnovere
Humanis divinisque litteris excoltae sunt.
Illyrici in urbe consistentes
Anno millesimo
A fausto-felicio utriusque
Thessalonica in Pannoniam adventu
Solemnia et gratiarum actiones“ *)

Še nekaj posebnega pa je sklenilo imenovano ilirsko društvo, kar je vse hvale vredno in je silo imenitno za versko prihodnost Slavenov. Napravilo bo namreč to društvo pri cerkvi sv. Jeronima zavod, vstav ali semenišče, ki se ima pričeti že leta 1863; imenoval se bo: vstav ss. Cirila in Metoda; vanj se bodo jemali mladi duhovni ali bogoslovci iz Dalmacije, Hervaškega, Slavonskega in iz Bosne. Tu pod varhom Vatikanom se bodo učili in odgojevali, tu iz čistega vira rimske cerkve bodo vživali katoliško resnico in bodo tako zmožni, v ravno tej veri vterjevati svoje narodne brate.

Ilirsko društvo v Rimu bode dalo v ta namen stanovanje, in je zagotovilo že tudi šestim mladenčem živžeh in drugo potrebno — vse zastoj; tudi nekteri škofje iz slavenskih krajev so obljubili priskerbeti vsega potrebnega za nektere mladenče, miloserčnost vernih pa bo dodala, kar še manjka.

Ta naprava bode, ako Bog dá, pravo semenišče apostolov, ki bodo razširjali Jezusovo vero, hodeči po stezah, ktere sta tako slavno pokazala svetnika, po kterih se ta vstav imenuje. Prošnjam in varstvu ravno tih svetnikov se bodo rejenci zaupljivo priporočati mogli.“ Tako „Giornale di Roma“. „Nazionale“ v Zadru, iz kterega smo te verstice posneli, še pravi: „Razglasili smo ta popis slovesnosti, ker upamo, da bodo tudi dalmatinski in drugi škofje med Slaveni posnemali izgled glavnega Rima, in slovesno praznovali tisučletnico dveh svetnikov, ktera sta kersansko vero prinesla ravno tistim Slavenom, kterih pastirji so zdaj naši škofje.“ Bog daj! Iz Tersta.

Visoko, prijetno in koristno pre-mišljevanje,

s kterim se vsi znotranji počutki presveti Rešnji kervi posvečujejo, zlasti pri sv. maši.

(Konec.)

Tretjič, hočemo pri sv. maši z duhovnim dišilom okušati preljubeznjivi duh in vonj Kristusove predrage Kervi, ki se vzdiga z oltarja k večnimu Očetu in njegovo jezo in pravično nejevoljo vtolažuje z veliko večji močjo, kakor je pa to premogel kervavi živalski dar, ki ga je daroval pravični Noe. (Gen. 8, 20.) Prijetni duh kadila se razširja po vsi cerkvi, in počutki se ga močno obveseljujejo; ljubeznivi duh majerona, blage vertne rože in drugih duhtic se delec okrog razširja; predragi, nar lepši duh presvete Rešnje Kervi pa se razširja po vsim polji katoliške Cerkve in seže od zemlje do nebes, je pa tako blag in imeniten, de se da le samo z duhovnim dišilom občutiti. Kako sladek je ta duh, naznanja apostelj, ker pravi: „Daroval se je za nas kakor dar, Bogú v prijetni duh“. (Ef. 5, 2.) —

*) vse pisano z velikimi pismenkami.

Občutiti pa hočemo po duhovno tudi prelepi duh tistih neprecenjenih čednost, ktere Jezusovo Rešnje Kri spremljajo pred Božji sedež, namreč, preblagi duh vsih tistih pobožnost, ki se iz serc vernikov med sv. mašo izlivajo in s Kristusovo Kervjo vred kviško k nebeškemu Očetu vzdigajo. Z nar veči gorečnostjo pa se hočemo sami za tako sveto pobožnost prizadevati. To je nekak presladek duh, ki ga nebeški angeli in izvoljeni duhovi z nar večim veseljem sprejemljejo, in se jim torej goreči molivci in premišljevalci pri sv. maši silno in čezobilno prikupijo. Kolikor je v cerkvi zvestih serc, toliko zalih plemenov kviško šviga, in kolikor je v njih svetih misel in želja, toliko svetih žarkov se iz njih utrinja, ki z nar veči ljubeznjivostjo spremljajo darovavno Jezusovo Kri k večnemu Očetu. —

Četertič, hočemo še tudi pri sv. maši z duhovnim okusam okušati sladkost prelepe Kervi Zveličarjeve, in pa čednosti, ki se svetijo v njenim prelivanju. Sladka je bila telesnemu kusu mana z nebés, ki jo je Bog ob solnčnim izhodu snežil Izraelcam; vse kaj slajši še pa je duhovnemu kusu nebeška mana Jezusoviga Telesa in Kervi pri sv. maši. Okušati hočemo, koliko zadovoljnost je čutila takrat Jezusova višji zmožnost, ko je prelivala nižji zmožnost (ako smemo tako reči) svojo kri, — ravno zato, ker je s tem nebeškemu Očetu pokoršino skazal in nam zdravje pripravil. Okušati neizrečeno ljubeznjivost te presvete Kervi, kadar se v nar svetejšim zakramentu vžije. Okušati tisto sladkost te prežlahtne Kervi, ki druge, tudi naj grenkejši reči, p. bolezni, revšino, zaničevanje, v nar sladkejši spremeni, ako se te in take britkosti z Jezusovo Kervjo porosijo. Okušati hočemo pa tudi tiste grenkosti in bolečine, ki jih je naš Gospod terpel v svojim mesu, kakor nas opominja, ker pravi: „To čutite v sebi, kar tudi v Kristusu Jezusu“ (Fil. 2, 5.) O presladki Jezus! naj bi nam bilo dano, čutiti kar si ti čutil, in okušati kar si ti okušal, ko si svojo predrago Kri prelival. Daj, o Gospod! de ravno to občutimo, čo je tudi nar grenkejši; zakaj ravno s tem, de si ti to naprej okušal, bo nam sladko postalo. (Lud. de P.) —

Petič, hočemo tudi z duhovnim otipam Jezusovo presveto Kri častiti, kuševati, se vanjo potopiti, se v nji omiti in okopati. S Kervjo tega neomadežaniga Jagnjeta se bomo obelili in očistili, kakor je pisano: „Pokrópi me s hisopam, in bom očišen; umij me, in bom bel nad sneg.“ (Ps. 50.) Presna preja ali platno se pod milim nebam sčasama popolnoma ubéli, ker pije solnčne žarke in se, bi djal, v njih kopa. Enako bo duša, ki ima z Jezusom, z njegovim premišljevanjem, prejemanjem itd. dosti opraviti, čezdalje bolj in bolj čista in bela, kakor spokorna Magdalena pri Gospodovih nogah, in toliko družih. Torej kliče pobožni Ludovik de Ponte: O Kri, ki v nar svetejšim oltarnim zakramentu v moje serce tečeš, Tebe okušam in objemam, s teboj se sklenem in želim zmiraj s Teboj sklenjen ostati.

Kmetovarec, vojak, sodnik, pušavnik in svetnik — vse v eni osebi.

(Konec.)

Šestnajeti dan mesca vinotoka 1467 stopi Miklavž zadnjič pred svoje ljube, gologlav, v dolgim in debelim oblaci, bos in s popotno palico v roki, in obhaja z njimi uro svoje pozemeljske ločitve, kajti za svet in za nje je zdaj — umrl. Brez torbice, brez popotnine, brez tovarša, razun tistih, ki so zmiram z njim in pa zraven njega bili, tako po stermih gorskih potih, kakor tudi v kervavih bojih, to je, Jezus Kristus, njegova Božja mati in pa angel varh, popotuje prej premožni mož, srečni družej, ljubeznjivi sin, častiti oca, hrabri častnik in vojak, vestin župan in moder svetovavec — v pušavsko samoto. Tisti pobožni mož, ki, kakor je njegov nar starejši sin Janez očitno prisegel, je vsak večer po molitvi ob enim s svojimi otroci se v posteljo

podal, po noči pa vstajal in v drugi stanici klečal, ki mu ni bilo predolgo tisuč očenašev, vero in sveti roženkranc vsako noč moliti in nebeške reči premišljevati, tisti mož je mislil, de še le vse premalo Bogu služi, in gre v pušavo. Med drugimi svojimi molitvami je pa to-le nar večkrat molil: „O moj Bog in Gospod! vzemi mi vse, kar bi me utegnulo od Tebe odverniti, in daj mi le to, kar me Tebi približuje. Ves hočem tvoj biti. Mene meni vzemi, in daj me Tebi. Sam ti me smeš vsega imeti. Ničesar, prav ničesar ne bodi nad menoj, kar ne bi bilo tvojiga. Amen.“

Dolgo si je iskal mestica, kjer bi za naprej prebival, pa se mu po volji najti ne dá. Iskaje pride enkrat v noč do svoje domačije, in tam v hlevi prenoči, pred zarjo pa je že spet na potu. Pride na visoko in sterma berdo, in tu se pod nekim drevesam vdomači. Staknejo pa ga lovci prav veseliga in zdraviga, kadar je že enajst dni in noči brez vsakiga vžitka tam bival. Ker so mu pa tu njegovi prijatli in znanci preveč nadlego delali, se podá od toda sicer v bližnjo, pa grozovito globino, kjer si kočico napravi. Bila je samo štertlic ure od njegove rojstne hiše. Od ondod je memo svojiga pohištva v cerkev hodil, se tudi s svojimi večkrat pomenkoval, ali njih upanje, de se bo tega ojstriga življenja naveličal in se spet k njim domú vernil, se ni dopolnilo.

Dvajset let živi v tej samoti v ponižnosti in zatajanji samiga sebe. Bog mu dodeli dar čudodelstva in prerokovanja, in ga poslednjič, kot svojiga vedno zvestiga služabnika, k sebi v večno veselje pokliče.

Pred svojo smertjo je med drugim zlasti to prerokoval, de se bo na Nemškim začela strašna homatija, de se bodo sovražniki zoper sveto rimsko katoliško cerkev vzdignili, de jih bo dosti od prave vere odstopilo, in de bo potem mnogo nesreč to ubogo deželo zadevalo. — In sto let potem, de bi tako ne! se to vse resnično in na tanko zgodi.

Najšli so pa po smerti v njegovi kočici prav obdrgnjen molek, dve popotni palici, medin ali mesengast križec, sreberno torilce, dve leseni skledi, dve ravno taki žlici, star meč, tri pečatnike, kitico las in dve prav slabi suknji. In kar je boljšiga izmed tih reči, je vse od dobrotnikov v dar dobil. Zato pa je tudi svojimu večnemu Sodniku zamogel reči: „Gospod vse svoje sim seboj prinesel.“

N r a v a.

Kaki zlat „svetilnik“ je nam v dandanašnji temoti ta služabnik Božji, kajti njegovo življenje je lepi zgled vsakimu stanu. Hoj! pokoncu tedaj vi posvetni ljudje in vredne podobe človeštva, ki je o dobi svetiga Efrema v sebi oskrnilo podobo Božjo. — Vi stari ljudje, ki vam že črna jama zeva, ki pa grešiti ne nehate, pomislite, ste li vi kdaj enaki bili staršem našiga svetnika? — Posvetna mladenč in deklica, ki brez venca nedolžnosti v nesrečni zakon stopita in svojo bljudno ljubezin s človeško slabostjo izgovarjata, nista li tudi naš Miklavž in pa Rotija človeške narave bila, pa sta vendar čista v sveti zakonski stan stopila? — Vi zakonski meseni ljudje, ki vam je zvestoba vašiga stanú toliko mar, kot živalim, ki pameti nimajo (Tob. 6. 17), — ali nista li Miklavž in Rotija tudi s kervi in mesa bila, pa vendar sveto živela? — Zanikerni starši, ki tolikrat časno in večno srečo svojih otrok zapravite, in tako zaklade, ki vam jih je sam Bog zaupal, preserno pogubite, če pomislite, de sta naš Miklavž in pa Rotija deset otrok imela, mej kterimi je en sin bil duhoven in dohtar svetiga pisma, drugi s časam kantonski predsednik, vsi drugi pa so bogaboječi ostali v svojim stanu; nimate pač nobeniga izgovora zastran svoje nemarnosti ne pred Bogam ne pred ljudmi. — Občinski županje in pa oskerbniki, ki napakam spregledujete, vzemite si k sercu besede nekdanjiga sobrata Miklavža, ki je rekel: „Boga je treba bolj ubogati, kakor pa ljudi, in pa tudi, de bo pravični Bog enkrat vsako krivico oestro kaznoval. —

Vojaki ne pozabite, da je vsa vaša hrabrost na bojiših prazna in brez vse cene, če se po zgledu častitiga svojiga pajdaša Miklavža tudi v boju z zapeljivim svetam moško ne obnašate in ne premagujete. — Boš si pa mislil, blagi čitatelj, da po tem takem pa morajo tudi vsi sploh, kakor sveti Miklavž, vse zapustiti in se — v pušavo podati. Kratko in malo ne! Pojdi sicer v pušavo s svojo dušo, unikaj se s svojimi vred trupenimu svetu, zatisni ušesa, kadar se zoper sveto vero kvasi; ogibaj se posvetnih volkov, ki med na jeziku, strup pa v sercu nosijo; čuj in moli s sv. Miklavžem, rekoč: „O moj Bog in Gospod! mene meni vzemi in daj me Tebi, kajti ves hočem tvoj biti!“ Tako boš premagovavec sveta in satana z Jezusom kdaj srečno in večno kraljeval.

Učeni profesor Alban Štolt je pred nekimi leti na svitlo dal življenje omenjeniga svetnika, ki se po švicersko zove „Nikolaus von der Flüe“ in kteriga god mati katoliška cerkev obhaja 23. sušca. Joškov.

Vdanost v voljo Božjo

v velikih težavah in britkostih.

(Za post in za vsak čas.)

Tudi danes in jutri bo le to, kar bo Božja volja; po tem takem se bom ravnal poterpežljivo po volji Gospodovi. Včeraj je že preteklo, in od včerajšnjiga terpljenja mi ne ostane nič terpeti, temuč ostalo bi mi placilo, ko bi bil svoje terpljenje Bogu daroval. Danes hočem voljno terpeti, — vsaj vendar danes — en sam dan, to je majhna reč. O moj Bog! kaj bi zamogel manj storiti, kakor ti darovati križe in težave, britkosti in terpljenja eniga samiga dneva. To terpljenje od danes, o moj Bog! naj bo tebi darovano iz ljubezni do tebe, v spomin tvojiga terpljenja, zlasti v tem postnim času. Naj se zgodi tvoja sveta volja — fiat voluntas tua! — Vse, kar je tebi dopadljivo, o moj Bog! mora tudi meni dopadljivo biti; samo dodeli mi gnado in pomoč, da zamorem reči iz celiga in radovoljniga serca: non mea voluntas, sed tua fiat — ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi! V tvojo oblast zročim vse svoje želje, vse misli svojiga serca v življenji in v smerti. Reci mi le samo to, o moj Bog, da mi odpustiš; reci, da sim tvoj; potlej z menoj stori, kakor je tebi naj bolj všeč. Bojmo se Boga in sovražimo greh. Bodimo krotkiga in ponižniga serca; zaupajmo trdno v Boga; govorimo dobro od bližnjiga: „de proximo tuo aut bene, aut nihil.“ Storimo vse z dobrim namenom; hvalimo zmiraj Boga, in bomo ponižniga in mirniga serca. — (V Rimu 1856 bogoljubin duhoven „col permesso“; — poslovenil M. S. v Lesini).

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Pretečeno nedeljo proti poldnevju je Ljubljana zgubila moža, ki ga je spoštovala in ljubila vsa dežela, posebno pa ljubljansko mesto. Umerli so namreč po dolgi bolezni prečastitljivi gospod O. Kalist Frančišk Omeja, od 3. kim. 1862 provincijal hervasko-kranjske okrajine sv. Križa. Bili so ranjki vis. čast. gospod rojeni l. 1805 pri Loki, prvih šol so se učili doma v Loki, latinskih v Celji in Karlovcu, in so l. 1827 v Nazaretu prestopili v red sv. Frančiška, l. 1829 slovesno obljubo storili, in 1830 so bili posvečeni v Gorici. Potem so bili nekaj časa provincijalov tajnik, bogoslovski namestni učenik itd.; kmali pa so prišli v Ljubljano, kjer so bili skoz veliko let gvardijan in farni namestnik, tudi kustos in defintor. Le samo od l. 1857 do 1860 so bili vmés v Nazaretu samostanski prednik. Bili so ranjki ravniga, priprostiga duha, ki se niso nikomur prikupovali, pa jih je vendar vse ljubilo; ki niso nikoli časti iskali, pa jih je vendar vse spoštovalo; — vsi goreči za Božjo čast in za lepoto Božje

hiše, ki je pod njih modro in skerbno vravnavo mnogotero popravo in olepšanje dosegla, n. p., znotraj mal od ranje. Langus-a, zunaj vse obnavljeno lice, podoba Marije lavrentanske nad cerkvijo itd.; — tudi vsi vneti za češenje sv. Frančiška in za III. red, ki se je po njih prizadevi močno poživil. V torek dopoldan ob 9 jih je spremilo obilno duhovstva in prav velika množica vernikov k sv. Kristofu. Pokopali so jih visokočastiti gosp. stoljni prošt Anton Kos, ki so tudi poprej imeli v frančiškanski cerkvi slovesno mertvaško mašo. Bog jim daj večni mir in pokoj!

Po novim frančiškanskim imeniku okrajine sv. Križa, ki je ravnokar v novim kusu posebno lično in skerbno izdelan prišel na svitlo, ima ta provincija sedanjó dobo 115 duhovnov očetov, 11 klerikov, 2 novince, 38 bratov laikov, in 16 terciarjev, vsih skupaj 182. Umerlo je te tri leta, odkar je prišel zadnjikrat imenik na svitlo (s P. Kalistom vred) 16 patrov, med njimi 2 provincijala, in 9 fratrov; — med ranjci so tudi mnogim znani gimn. učenci oo.: Adalbert Zgubič (1860), Barnaba Paljuk (1861), Fortunat Horvat (1862); izvrstni prijatelj šolske mladine, o. Evgenij Kacin, je umerl že l. 1858. — Vseh reda manjših bratov sv. o. Frančiška de Observ. et Reform. je svitli kardinal Anton Marija Cagiano de Azevedo; veliki prednik ali general vsiga reda prečastitl. o. Rafaela Ponticulo. —

V ponedeljek bodo prečastitljivi oo. defintorji izvolili provincijaloviga namestnika, ker je v. č. o. provincijal umerl, kakor je spredej naznanjeno.

— Smert nam je jela prav rezno na vrata terkati! Ravno de smo pokopali g. Šlakarja, k grobu spremili preč. g. provincijala Kalista Omeja, že se glas zasliši, da so umerli tudi znani gosp. Jože Globočnik, nekdanji pohlevni in milosrdni učenik veroznanstva in veliki prijatelj šolske mladosti, ki so svoje dni zlasti za zlahto obračali svoje žule, pa ne kje v podporo lenobe, ampak v skerbno in vestno odrejo, ter so več verlih duhovnov odredili, izmed kterih je eden misijonar v severni Ameriki. — Enako znana slovenskemu občinstvu je pa tudi blaga gospá Frančiška Blaznikova, ki je po daljšim bolehanji in kratki bolezni 11. t. m. umerla. Z dobrim sercam in mnogim trudam je toliko let verdevala sitno odpravniško delo in želela vsem vstreci; ako so se pa sem ter tje naključili pogreški, kakor pri vsih odpravništvih, naj blagi bravec prizanesó in ranjco v svojih molitvah Božjemu usmiljenju priporočijo. Bog daj vsem večni mir in pokoj!

Iz Ljubljane. Za slovensko matico ali družbo za izdajo dobrih slovenskih bukev, ki jo je g. dr. Toman pri undanji „besedi“ priporočil, je zraven 40 dobrotnikov iz Stajarskega po 50 gld. daroval gosp. Fid. Terpiuc obligacijo za 500 gld., vredništvo „Novic“ pa je prejelo iz K. na Stajarskem obligacijo za 1000 gld., in še drugo za 100 gld. — Nove volitve mestnih odborikov se bodo te dni overševale. Sleherni vé, da je to vestna reč, in da naj se volijo pošteni domorodeci, kteri imajo tudi vest in vero.

V Moravcáh, v Pečáh, na Berdu in drugod so imeli Ciril-Methodovo opravilo v pričo velike množice poboznih; tudi so obilno prejemale ss. zakramente o tej priliki.

— Bratovšina ss. Cirila in Metoda se to leto res prav močno razširja, kakor se je bilo nadjati; v kratkem smo oddali več sto podobic. — O tej priliki naj tudi omenimo, da se zeli v nekim kraji, naj bi nazaj poslali gg. tiste podobice zastraun trapiškega reda, kteri jih niso oddali. — Zastraun Ciril-Methodove spominice opomnimo, da naj skusi do Velike noči ali do prihodnjiga mesca poslati ali saj naznaniti, kdor je kaj odmenil, da se bo vedilo, pri čem da smo. — Tudi na Dunaji so neki obhajali ss. Cirila in Metoda, namreč včeraj s sv. mašo in besedo.

— Naj še opomnimo g. Majcigerjeve zgodovine ss. Cirila in Metoda v Mariboru, ktero bo na svitlo dal, ako bo kazalo, da bi se mogla oddati, in torej prosi, naj mu

naznanijo, kateri jo mislijo kupiti. V rokopisu je že gotova in veljala bo 1 gld. 50 kr.

Z Dolenskiga. Tisučletnico ss. Cirila in Metoda smo tudi po Dolenskim, kolikor moč, slovesno obhajali. Po več farah so bile pred godam ss. bratov — v nedeljo — tej vsim Slovencem toliko imenitni slovesnosti primerjene pridige. De ljudje visoko cenijo neskončno vredni dar svete vere, katero sta ta dva svetnika po domače med Slovenci že pred tisuč leti učila in tudi po naših krajih oznanovale,* je gotovo, ker se jih vdeležuje mnogo s posebnim veseljem teh praznovanj. Pri nas so prosili, da je bila v god ss. Cirila in Metoda peta sveta maša; in mnogo jih je tudi prejelo sv. zakramente ta dan.

Pa to moram povedati, kako so novomeščanje obhajali to praznovanje. Kakor drugod, so tudi v Novim mestu pred ta dan imeli slovesno sv. mašo z zato primerjeno pridigo. Tudi v ponedeljek je bila velika maša, pri kateri so dobro izurjeni učenci kej izverstno pokazali, koliko premore dobra volja gg. učiteljev in učencev. Popoldan ta dan so bile slovesne litanije, pri katerih sta se tudi ss. brata Ciril in Metod na pomoč klicala. — Na večer pa je bila „beseda“. Pa kako? in kakšna? Sej ni še nobene čitavnice v Novem mestu. Učenci so prosili, da bi smeli v šolski dvorani imeti večerno veselico; in za blagor mladosti ves uneti g. vodja jim to rad privoli, le boji se, da so še premalo izurjeni, da bi očitno besedo napravili, ker so se to prepozno — še le v sredo — izmislili, in vendar so želeli tudi povabiti novomeško gospodo. Pa tega se ni bilo treba bati. Bila je torej beseda. Šolska veža in mostovži do dvorane so bili vsi lepo ozaljšani. V vežo stopivše so pozdravljale v svitlim napisu (transparentu) pod slovenskimi barvami lepe besede: Dobro došli! In preden se je v dvorano stopilo, spet: „Vse za vero, dom in cara!“ V razsvitljeni dvorani se je ob šestih začela veselica z godbo na gosli in bas, v kateri so peteri mladenči pokazali, da zamorejo še mojstri biti. Zdaj je bil namen te slovesnosti lepo razložen. Potem so sledile pesmi, ktere so sploh v „besedah“ pojejo. Po godbi spet so napravili: Cojza, Vodnika in Linharta. Zares lepo so se obnašali, zlasti nam je Cojz dopadel. Spet so sledile pesmi in godbe; potem pa igra: „Slep ni lep“. Dobro so jo delali, Ribinčan pa nar boljše. Spet so bile pesmi in deklamacije. Kej noviga je bil pa „Gramatkar v deželni zboru.“ Začel je po latinsko; ker so pa poslanci „oho“ vpili, je začel nemško, pa s tem tudi poslušavci nezadovoljni, ker niso razumeli nemško, je govoril po slovensko. Prav smešno je dokazoval, kako moramo „Novo mesto“ deklinirati. S koram se je končala „beseda“. Med pesmimi je bil „Quodlibet“ kej lepo zbran. — Le škoda, da je dvorana premajhna. Natlačeni smo bili, da smo bili vsi potni.

Ni je še bilo take veselice v Novim mestu. Upamo pa, da jih bo zanaprej več. Kaj, ko bi napravili toliko

vneti, verli mladenči spet „besedo“ na praznik sv. Herma-gora in Fortunata, da bi tudi ta dva naša aposteljna po-častili z lepim spominam, in bi se takrat tudi njuni podobi ovenčali, kakor ste bile ta večer podobi ss. Cirila in Me-toda? Do takrat je še mogoče spet kej čisto noviga na-praviti. —

Še nekaj. Kakor so v Ljubljani pred pustam obhajali spomin japonskih marternikov, tako bodo tudi novomeški gg. oo. frančiškani imeli to praznovanje in sicer 19., 20. in 21. družiga mesca, se ve de s privoljenjem vis. čast. škofijstva. Že so pridigarji naproseni. Bog daj svoj blago-slov! — **Z Bogam!**

Janez.

Iz Maribora, 12. sušca †. V nedeljo-večer, to je, 8. tekočega mesca je bila v tukajšnji duhovščini beseda, ali da bolje rečem, preserčna pobožnost na čast ss. bratoma Cirilu in Metodu. Lepa njuna podoba, dar rajnega kneza vladika, je stala na oltarčku sestavljenim iz cvetečih in duhtečih cvetlic, in slovanske zastave so se vile na levi in pravi. Vsi pričujoči so bili, na obrazih se jim je po-znalo, zbračega duha in napolnjeni svetega spomina. Z radostjo so poslušali mile pesmi in izverstne govore. Go-vori, kakor tudi pesmi, so bili skoraj v vsih narečjih slo-vanskih, in serce nam je veselja igralo, viditi in slišati, kako gg. bogoslovci serbsko in ilirsko, česko in poljsko, bulgarsko, rusko in staroslovensko besedijo ali prednašajo. Predmeti teh govorov so bile djanja iz življenja ss. bratov: kakor prihod njih v Moravsko, Kerst Borisov, Kerst Boři-vojev itd.

Pervi in končni govor sta bila slovenska. Iz končnega govora naj zapišem sledeče verstice:

Seme truda Vajnega je nam ostalo,
In Slovencom lepi cvet pognalo,
Se slovita vajin duh in glas.
In možje, ki so ta cvet častili,
S krepkim sokom zvesto ga gojili,
Se zbudil tekoči čas.
Enega zmed njih želim navesti,
Vsako serce dobro ga pozna;
Bil pastir nam premili in prezvesti,
Zdaj krijo ga zemlje tla.

Kak nja serce se je veselilo,
De bi god dencsnji prav častilo;
Tega serca več med nami ni!
Slomsek! Tvoje truplo tu pri nas počiva,
Tvoja duša večno radost živa.
In Tvoj duh se z nami veseli.
Ti s Cirilom in Metodom se raduješ,
Tam pri viru večne milosti;
Ti pa tudi rahli zdihljej čuješ,
Ki na zemlji te časti.

Razišli smo se z solzami v očeh in s terdnim sklepom v sercu, dar sv. vere ceniti in varovati, kolikor je človeški slabosti mogoče. Ti pa, narod slovenski! obhajaj vse po- vsod hvaležni spomin svojih apostolov! Vsaj, kar je nar- drajšega, zaklad sv. vere, sta nam dala; kar je nar mi- lejšega, glase domače sta nam posvetila; in kar je, ozi- raje se na razcvet uma človeškega, nar potrebnejše, pisa- nje od nji izvira! —

Iz Šentjurja pod Rifnikom. † Ker ste v po- slednji „Danici“ željo izgovorili, naj bi se Vam obhajanja tisučletnice ss. Cirila in Metoda od vsih strani oznanovale, Vam pišem, da smo v tukajšnji farni cirkvi imeli predve- čer spoved za ude bratovščine sv. Cirila in Metoda, drugi dan pa je bila izverstna pridiga, v kateri so g. farmešter M. Terstenjak razložili življenje in delovanje ss. apostolov slovenskih, potem je bila velika sv. maša, katero so slu- žili častiti poljni g. kaplan Karol Ripselj, trije duhovni pa so njim stregli. Po mašnikovem obhajilu so bili obhajani bratovski udje, in bilo je pri mizi Gospodovi gotovo čez dve sto ljudi. Priporočili so tudi g. farmešter svojim far- manom g. Majcigerove bukve o svetem Cirilu in Metodu, in mislimo, da se jih bode dokaj naročilo.

*) Akoravno je gotovo, da so naše predede že v prvih časih keršanstva podučevali v sv. resnicah oglejski učeniki, je pa vendar tudi gotovo, da sta ss. Ciril in Metod na poti v Rim po naši lepi domaćii sv. vero razširjala in uterdovala. Meni se prav verjetno zdi, da sta sv. brata na poti iz velike Mo- ravije Koceljna obiskala in popotvala skoz sedanje Stajarsko, memo stariga rimskiga mesta, ki je bilo na ravnini med Le- skovco in Cerklami; dalje po rimski cesti, ki je peljala iz stariga mesta proti Ogleju in sicer skozi Škocijansko farno, kjer se na dobrovških pašnikih še zdaj sledi. In tako menim, da je vendar le verjetno — saj lahko mogoče, in nikakor ne od- ročno, da sta ss. brata po tej cesti prišla tudi na gornji Mo- kronog, kjer stoji starodavna kapela, od ktere se sicer za gotovo ne more terditi, da bi bila ravno takrat zidana, pa se vendar tudi spričati ne da, da bi bila gotovo poznejšiga zi- danja. Ako je bila pa ta kapela zidana na prošnjo ali po misli sv. bratov, sta morebiti še kje drugod stavila po enakim na- čertu kako kapelo. Ako je jareninska tudi tako zidana, ali morebiti kje drugod po Slovenskim kaka stara tako, bi bila naša misel bolj verjetna. Kakošna je neki jareninska kapela?

Kakor slišimo, bode poleti po vsej škofiji lavanški splošnja slovesnost, ktere se verni Slovenci že močno veselimo.

J. Ž., kmet.

Iz Tersta se nam piše, da je Čitavnica, kolikor toliko, tudi sama kriva, da ni imela Božje službe v god ss. Cirila in Metoda, ker ni k temu potrebnih stopinj storila. „Ako bi bila Čitavnica koj od začetka odbor k mil. škofu poslala, bi bili prav radi sv. mašo peli, in policija bi se ne bila vmés vtikala. — mašo bi bili po vsaki ceni imeli. Kadar tedaj želi Čitavnica slovesnost imeti, naj se oberne na tega, ki v tih zadevah oblast in veljavnost ima, in gotovo se ji ne bo godilo, kakor letos.“ Tako dopis.

Iz Notranjskiga, 12. sušca. Draga Danica! Ker si v poslednjim listu naznanila, da rada dopise sprejemaš, te prosim, blagovoli tudi tem mojim versticam prostorček dati. Kakor povsod po Slovenskem predobrotljivo Mater Božjo časté, in na pomoč kličejo, tako tudi v naši fari Planini, posebno ker je tukaj po vsih domačih krajih dobro znana božja pot „pri Marii Devici pribežališu grešnikov.“ Velike milosti so ljudje tu vsaki čas po priprošnjah Matere Božje od Boga prejemale, in jih še prejemajo. Zatoraj jo pobožni farani priserčno častijo in v vsih potrebah na pomoč kličejo. Naj samo to omenim, da zdaj v svetim postnim času gredo vsako nedeljo zarano, še pred dnevom na goro. Po potu molijo vsi skupno žalostni del sv. rožnivenca, v cerkvi pa sv. križev pot, in potem pred prestolam Marijnim obmolijo še lavretanske litanije in nektare pesmi zapojó. To je lepo posvečevanje dné Gospodoviga in pripravlanje k Božji službi. Ker je tri četerti ure hoda do cerkve, pridejo ravno do perviga duhovniga opravila nazaj. — Sila namreč uči moliti, in res potreba je Marijue prošnje in pomoči, da ložej preterpé veliko pomanjkanje v sedanjim, posebno za revne ljudi, prežalostnim času. Kdor ve, da so se tukajšnji ljudje le večji del na cesti preživili, bo lahko verjel, kolike nadloge jih zdaj stiskajo, od kar jim je hla-pon ves zaslužek odvzel, in kako težko tolike davke opravljajo, dokler le morejo! Koliko dobrim gospodarjem pa zavoljo davkov posestva prodajajo, ker jih več plačevati ni moči. Prav imate, dragi rojaki, le zaupajte na Marijo! Neštevilnim je Ona od Boga pomoč sprosila; tudi vas pozabila ne bo. Z Bogam!

F. S.—r.

V Škerbini na Krasu so 3. sušca t. l. po dovoljenji mil. in prečast. gosp. vikšega škofa in kneza goriškega vis. čast. gosp. dekan pričó več gg. duhovnikov novo cerkev blagoslovili in zelo zelo ginljivo predigo imeli; potem so peto veliko mašo obhajali. Po vsi srenji je bil ta dan kakor praznik praznovan.

Srenjski učitelj.

Iz Gorice, 16. sušca. Po navadi imamo tudi letos postne pridige v treh jeziki. Italijanski pridiga kapucin z Rimskega, še mlad mož, z navadno talijansko zgovornostjo. Za par tednov smo dobili tudi nemškega pridigarja, duhovnika iz jezuitskega reda. Četerto nedeljo v postu je O. Oehler pervikrat stopil na leco v naši jezuitski cerkvi. Pridigal bo zvunej sabote in ponedeljka ta dva tedna vsaki dan. Iz njegovega prvega govora soditi, moramo spoznati, da si boljšega govornika ni želeti, kajti on govori po jezuitarsko, to je, po Jezusovem zgledu razlaga v prosti besedi prav razumljivo čisti nauk naše sv. vere. Njegov glas odmeva ko mogočen duh po obsirni cerkvi, in kakor upamo, bo tudi mogočno in globoko v serce poslušavcem segal in obilnega sadú rodil.

Iz Gorice, 17. sušca. Naša čitavnica je bila 5. t. m. malo sicer, ali prijetno besedo napravila. Gosp. profesor Andr. Marušič je po kratkem predgovoru čital poslovenjeni zanimivi odgovor visoko čast. g. vladika Strossmayer-a na diplom, s katerim ga je naša čitavnica častnega uda zvolila. Po čitanji so jugoslavenskemu dobrotniku in branitelju živi slavoklici zadoneli. Gosp. prof. Šolar je deklamiral poezijo „Cvetlice“ in še neka gospodična „Zvon sile.“ Vmes in po deklamovanji so naši pevci odpevali več čednih in poštenih

slovenskih pesem, pri kterih ste se odlikovale dve samospevki: gospé J—va, in P—va, rojena Dunajčanka. Popolnoma zadovoljni smo ta večer čitavnico zapustili. Le tako naprej, in čitavnica ostane zvesta svojemu odmenu, po naravni in postavni poti bo širila dušno gorkoto, blago gorkoto slovenskonarodne vednosti in zavednosti po hribih in dolinah slovenskih ob Soči in Ipavi.

Razgled po kersanskim svetu.

Tirolsko. Ne dá se popisati, koliko priserčno veselje se razlega po vsem Tirolskem, ker je bilo versko vprašanje v deželnem zboru v prid katoliške vere rešeno. Ne le da so po razglašenem sklepu po vsih cerkvah z zahvaljeno pesmijo Boga hvalili, temveč kakor bi bili vsi ene misli, sej tudi res so, so se o mraku po vsih gorah, hribih in homcih neštevilni veseli kresi zasvetili, in bila je splošnja gorska razsvitljava. Čerki G. E. (Glaubenseinheit, verska edinost) in znamenje sv. križa se je lesketalo, iz ognja narrejeno. Godba verlih strelcov se je razlegala, in mogočin strel je gore stresal. Tako vé in zná dobro tirolsko prebivavstvo ceniti imenitni dar prave vere, če se tudi kak dunajsk list zato strupú nevošljivosti napenja, kakor babilonski modras, nič ne dé.

Po pastirskem listu bistriškega škofa Štefana Mojzesa se je 14. t. m. po angelovem češenji pol ure zvonilo po vsih cerkvah, 4. nedeljo v postu pa je duhovstvo v primernih ogovorih ljudstvu 1000letnico naznanovalo, ter jih opominjalo, da naj hvalijo Boga za dobrote, ktere je po ss. Cirilu in Metodu dodelil vsi sv. Cerkvi, ogerski deželi, in celemu narodu slovanskemu. Da bi pa ljudstvo to slovesnost bolje razumelo, je bil pastirski list tudi že na 3. nedeljo v postu primerno podučevanje zapovedal.

Generala Rozenkranca v severno-amerikanski vojski, zmagavca pri Korintu in Murfreesboru, spoznavajo možje brez razločka vere in politike kakor naj izverstnišega vojvoda v severni Ameriki. Ta mož je katoličan, ne le po imenu, ampak tudi po djanji. Neki amerikansk list pripoveduje o njem nekoliko več. 30. grad. 1862 je bil kervav predboj murfrisborovske bitve, pri kterem se je bil vikši vojvoda tako deleč derznil, de je le malo stopinj od njega ordonanskemu jahavcu krogla glavo odnesla. Rozenkranc je vedil pomen prihodnjih dni in vso noč čul ter vse pripravljaj za véliki razločivni dan. 31. grad. zjutraj ob 5 je sam zbudil svoje častništvo, in ob zoru je bil v šotoru pri sv. maši, bila sta pa tudi pri sv. Obhajilu — on in njegov prijatelj Gareše, vikši spremskih častnikov. Kmalu ko se je bitva pričela, je general imel priložnost spoznati, kako dobro in prav je storil, de se je s kruhom močnih oborožil. Dobil je namreč naznanila, de mu je en general ubit, de mu je sovražin general tri topništva vzel, de je ena vojskinih verst prederta, de je sovražnik blizo in njegovo konjstvo za herbtom, ki njegove vojskne vozove jemlje. „Je že prav, vse bomo popravili“; je odgovoril Rozenkranc. In bil je mož beseda, ker bitvo so poslednjič dobili. Koliko pa je bilo terpljenja k temu! Tri dni in dve noči vojvoda ni očesa zatínil, povsod je sam bil, kjer je bila nar večí nevarnost, in on sam terden in stanovitén, če je bilo viditi tudi vse zgubljeno. Povsod so vojne veselja vriškale, kjer koli so njega vidile, in so mu z velikim veseljem pokorne bile. Visoko na konji je zdaj cel polk v napad peljal, zdaj leteče sovražne oddelke ustavil. Sv. Silvestra dan je mogel gledati, de je njegov prijatelj in nar boljši podpornik, vikši poročnik Gareše, mertev s konja padel, ker krogla mu je bila glavo odbila. Okropljen s kervjó svojega prijatla mu je bilo utrudnemu sesceti se; tode kmali se oserčí, spodbode konja, in zapodí ga v dež ognja in svinčenk. — Gareše, Amerikanec kakor Rozenkranc, je bil tih, priprost človek, tako pobožen, de je vsak teden k sv. Obhajilu hodil, in še v dan pred smertjo, ki je bilo viditi, de

ima od nje predčut, je po svojih nar. potrebnih opravilih še iz molitvinih bukev bral. Zraven tega je bil tako izversten častnik, da ga vsa vojska objokuje.

Poljski upor. „Czas“ naznanja, da je 1. sušca prišlo 23 razkolniških duhovnov iz Vilnanskega in Grodnanskega k svojemu višemu Semiaszko-tu v Vilno, ki je tudi k razkolništvu odpadel, in so mu rekli, da se hočejo z uporom združiti, ako jim upor zagotovi, da bodo potlej smeli k veri svojih očetov, v katoliško Cerkev prestopiti. Semiaszko jih je neki domu odpravil, da naj v ta namen ljudstvo pripravljajo. Tako bi se 10 milijonov Slovanov, ki jih je rusovska goropadnost s silo odtergala, zopet za mater katoliško Cerkev pridobili. — Dosedanji glavni vodnik upornikov se je te dni razglasil za diktatorja ali samopoveljnika dosedanje skrivne narodne vlade, kar za Ruše gotovo ni majhen strah. — Govori se, da se upor silno razširja in čezdalje več deležnikov dobiva. — Pravijo, da je Garibaldi, kakor sploh rad pisari, tudi Langievicu pisal šopirno in ogujeno pismo, v katerem celo upanje dela, da bi mu sam prišel pomagat. Langievic pa mu je neki odgovoril, da mu je hvaležin za njegove vošila in čutila, njegovemu djanškemu vdeleževanju pa da se mora priljudno odpovedati. Sej je pač res! Langievic, dasiravno njegov upor ostane upor, se vendar vojskuje za katoliško vero in poljsko domovino; Garibaldi pa se je na Laškem skazal kervavega sovražnika papežu in katoliškemu duhovstvu in veri: s kakošnim srcem bi se tedaj na Poljsko štilil? — Francija, Anglija in druge moči svoje misli zedinjajo v prid Poljskega; če jih bodo res zedinile o sedanji natočljivi dobi, ko se drugi družega boji, in vsak le na svoj koš gleda, je vprašanje. — Po dopisu v „Oest. Ztg.“ je Langievic sam pobožin mož in zlo natanko skerbi, da se vse po katoliški veri spolnuje v njegovem taboru. Novake sprejema z vprašanjem, če so se spovedali in sv. Rešnje telo prejeli; še le če se je to zgodilo, se novinec sprejme v vojsko; zakaj, to ni kar bodi, pravi Langievic, gre se v smert! Toliko je znano od osebnosti tega moža; neoveržljivo je močno olikan in posebne dušne moči. — To naj bo povedano brez npravne sodbe tega gibanja, katero drugi mečji, drugi ojustrejši sodijo.

Lesniki, jabelka in lesnika.

Rejenci sekavske knežje škofijske mladenšnice, njih 168, so nar. veči del 1. polletje šolo izverstno izdelali. — Francija, Anglija in z njima Avstrija so neki v tem edine, da vedne rovarstva na Poljskem izvirajo od tod, ker Rusija Poljakom njih pravice krati, in pa da Evropin prid vladam na Večeru naklada dolžnost, Rusijo povabiti, da naj Polonii poverne narodovno in vstavno vladbo. — Nesrečni judež Passaglia, ki ima kakor profesor veliko plačo na vseučilišu v Torinu, skoz štiri mesece ni prav nobenkrat imel šole. Zakaj ne? Zato, ker tudi le enega učenca ni mogel dobiti. Ni tedaj še ravno tako slabo na Laškem z vero, kakor bi rada rovarska in tatinska torinska vlada. — L. 1861 je po vradnih naznanilih piemonška vlada po Umbrii in Markah pograbila 122 kloštrov, 877 mnihov iz njih pregnala; po vsem Laškem pa oplenila 721 kloštrov z 11.800 mnih in nunami. Ravno to leto so dobra 104 kolegijalnih vstanoviten „inkamerirali“, ki nesejo 524.800 lir na leto; vendar pa je cerkvena kasa tako prazna, kakor državna denarnica. Rop nima teka! — Belgiški grof Scheesberg je samostan Laach na jezeru ravno tega imena z 800 orali zemljiša in jezero kupil za oo. jezuite za 130.000 tolarjev. Če freimavrarji in časniški kvakarji ta pošteni red bolj preganjajo, bolj očitno ga previdnost Božja oblagodarja. — Svoje in njega dni so učeniki učence k pridnosti priganjali. v Neapelju se je 10. u. m. vse kaj družega slišalo. On-dotni vseučilišniki so namreč z naznanilom na črni deski nemarnim učenikom žugali, da bodo očitno v časnikih tiste

učenike naznanaovali, kateri naj dražji ure po kazinah zaplešejo, svoje tako svete dolžnosti pa zanemarjajo; ravno tako pa, da hočejo tudi svojim dolžnostim zveste učitelje v pohvalo razodevati. — Neki strežaj Joža E. se je te dni na Dunaju hotel samega sebe končati, ker se je s samokresom vstrelil in je bil hudo ranjen v bolnišnico odpravljen. Tista šentana zaljubljenost ga je v to grozovitnost zapeljala. Večih telebanov ni na svetu, kakor so samomorivci: hočejo se časnega terpljenje rešiti, pa se stermoglavijo v večno terpljenje, kajti Iskarjoti bodo pogubljeni, kakor vera uči. — V začetku tega mesca je bilo v Bratislavu v cerkvi Marije Device 25 protestantov sprejetih v katoliško Cerkev, ki jih je na sv. kerst pripravljaval papežev kamornik in kurat Spieske. — Une dni je prišel v Rim neki imeniten ud anglikanske cerkve, ter se bo na grobeh apostoljskih poglavarjev pripravljaval k prestopu v katoliško Cerkev. — V stari Boleslavii je 20. grud. u. l. v kat. Cerkev prestopil protestant Legulon, ki je služil že pod vestfalskim kraljem Jeromom in v rusovski vojski prejel častni red. — Častni korar v Kromerizu, v. č. gosp. Vahala, je daroval 13.000 gld. v podporo ubožnih kaplanov. (Vender tudi enkrat eden!) — Med mučenci, ki so bili lani na Japonskem neusmiljeno do smerti natezani, je bil tudi jezuit iz Šlezije, g. Anton Franzi, ki je v Bratislavu študiral, je bil 1857 posvečen in je čez dve leti (1860) v Santandreji na Koroškem k jezuitom pristopil, ter se kmali potem podal na Japonsko. —

Sedanji svet.

(Nekoliko natorne poezije „sine regula.“)

Povej mi, moj prijatelj ti!	Telo in duša v pregrehi spi
Kako de zdaj sedanje dni	Brez pokore in skerbi;
Nam hudo peša sveta vera.	Koljko so eni zdaj storili,
Upanje, ljubezen umira?	Noči in dneve preklatili!
Poniznost bolna pa leži.	Če je bil le v kak' kerčmi shod,
Fokors'na tudi zdrava ni.	Imeli so tje svojo pot;
Čistost že k pogreb nesó.	Za sveto so kakor les,
Mertvaško pesem ji pojo.	Kakor blisk pa so na ples.
Posvetni naši modrijani	Al z žalostjo moram še reči.
So umetni, znajdeni, učeni:	De pobožnost v posti ni kej večí.
Pa vsac'ga je že skorej sram.	Kakor je bla pustne dni;
Ko bil on pravi bi kristjan	To vsaki lahko sam sledi.
Poslušaj me, prijatelj moj!	Le pogledat pojdi po kerčmarij.
Prepričal sam se bodeš koj.	De na vel'ke postne dni
Zakaj de zdaj — sedanje dn.	Mesno jedó kot mesožerzna zver,
Nam vera peša in slabi.	Ki ne pozná Boga in vér.
Če v kerčmah ste osemi dve al tri.	Ne čudi se temu, prijatelj moj!
Se že čez post in vero govori:	Pa več se z mano tresi in boj,
Vsak vé, kaj letašnji predpust:	De spolni se sedanje dni.
Je bil za grehe in norost.	Kar Bog sam žuga, govori.
Tu in tam se sliš'jo gerdobije,	De ljudstvu, katero vredno ni.
Pregrehe studne, sodomije:	De mu luč svete vere gori,
Vsak vé tukaj, kaj čem rec.	Bo vzél nezasluženi dar,
Ker res ne bilo bi prevec.	In več ga dal ne bo nikdar!

„Nad nejevernike ga bom izlil.
Kjer bo obilniši sad rodil.
Vsako zanikarno drevó,
Katero ne rodí dobriga sadú.
Ga bom iz vinograda odbral,
Za oginj ga posekat' dal.“
Drevó pa drug nobeden ni.
Kakor terdovratni gresnik ti.
Ki v grehu merzel živis.
In pokore resnične ne storis! A. K., rokodelec.

Droblinici.

(Sanje in resnica.)

Ker vém, da pravica je vselej odkrita in se ne skriva, vam povém odkrito, reče nekdo: de jez pred dvema letama sim se sam sebi dober in pravičen zdel, ker vsih slabih misli, besed in del sim se skerbno ogibal; tedej sim mislil sam pri sebi: dober sim in tudi mislim, da Bog ima nad mano dopadajenje. Pa to je bila zmota, ker glejte!

v teh mislih grem neko noč z zdravim umam k počitku in zaspim; al precej se mi je zdelo, da sim merlič. Bil sim silno v strahu, in si mislim: o de bi prišli duhovni pastir, de bi svoje reči poravnal, in se perpravil pred sodbo iti. To sim si želel; pa zastonj! V tem trenutku se znajdejo v mojim staniši duhoven in cerkovnik z vso pripravo, kar k pogrebu gre. Strah me obide, kaj taciga viditi. V tem trenutku se znajdemo na pokopališu, in zdelo se mi je, de dve trugi ste bile na zemljo položeni. Strah me obide, in si mislim: ti dve trugi ste moji, in kako more to biti, de ste dve? Sklonem se, in pogledam v prvo trugo, pa — nisim vidil v njej družiga, ko golo in gosto temo! — Pogledam še v drugo, in si mislim: v tej trugi mora pa kaj bolj imenitniga biti, ker tukaj moja duša počiva; al glej! vidil sim med gosto temo majhno berlečo lučico. O tem pogledu me še vikši strah obide, in si mislim: O Bog, kaj bo z mojo edino dušo? in v tem strahu se prebudim. Tedej prav modri v pripovedi pravi: „Gospod vodi človekovo hojo; kdo pa izmed ljudi zamore svojo pot spoznati?“ T—č.

Škoda čez vse škode.

Mladeneč je iskal in iskal neko zalo devico v svojo pajčevno zaplesti in vjeti. Kar si je bil vmislil, je spolnil; s svojo skrivno zadergo jo je na mrežo pripeljal in potem ob poštenje in nedolžnost pripravil. Je pa navada, de za veliko noč zapeljivke svojim zapeljivcem darove (pirhe) dajejo, in tega je tudi ta zapeljivec pričakoval. Tudi je že v navadi, de slednji, dokler ima blago in premoženje, ga veliko ne ceni, le po zgubi vé, koliko ceno de je imelo. Tako tudi ta zapeljana mlo zdihuje po zali svoji prešnji nedolžnosti in je britko britko pogreša. Sklene torej, svojimu zapeljivcu nobenih darov ne dajati, ampak le list mu v svoji britkosti pisati. Pisala ga je in glasi se tako-le:

Moj zapeljivec!

Jest v svoji britki tugi ti pišem ta list, in ž njim ti vediti dam, de moja britkost po zgubljeni zali nedolžnosti vedno rase. — Ti tedaj, ker si mi vedno vse obetal, — daj mi zdaj toliko, de se mi vsaj serce stanovitno utolaži, ker meni je umreti zavoljo zgubljene nedolžnosti!

Ta list je pa po primeri ravno oče zapeljivcov v roke dobil, ga prebere, obledí, in pomišlja, kaj mu je početi. — Piše ji oče te besede v tolažilo:

Uboga zapeljana deklica!

Tvoje nedolžnosti več ne bo; je za vselej zgubljena! Ni ga deviškiga oblačila za tebe: le spokorno je še; hiti in se ne mudi, de ga ročno, kar je mogoče, dobiš, in še tega ne zamudiš!

T—č.

Sonet.

(Iz zapuščine.)

Smereka, kolikor je visokeja,
Krepkeje se viharni moči brani;
Vetrovi naj majó jo razujzdani.
Se vedno le še uklanja jim terdneja.
Al ko viharna sila je močneja,
Je vse zastonj, braniti ni se v stani.
Razrujejo jo zdraženi orkani,
In naglo se usuši za vejo veja.
Al ni, prijatelj, tvoja to podoba,
Mori te vsak dan smert in tira
Blížeje vedno bolj do večnost groba?
V veselji in težavi te zatira,
Dokler življenja luč ti še ne vgasne.
Kar zadnji hip le smerti je počasne.

Nožarjev.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Lokalija Homec je podeljena gosp. Jan. Hiti-tu, duh. pom. na Jesenicah. Gete-

niska lokalija je 10. t. m. razpisana. Umerla sta: preč. oče Kalist Omejc, provincijal (gl. Ogl.); 17. t. m. preč. g. Jožef Globočnik, učenik veroznanstva v pokoji, v Ljubljani. R. I. P.!

V lavantinski škofii. Čast. gosp. Jožef Matoh, kaplan na Paki, pride za fajmoštra k sv. Jakopu v Galicijo; č. g. Alojzi Mulec, fajmošter št. Urbanski pri Ptujem, so umerli. R. I. P.!

V terzaški škofii. Prečastiti g. Janez Dukič, čast. stoljni korar, je izvoljen fajmošter v Lavrani; čast. gosp. Greg. Tomica, kolegijalni korar v Novim gradu (Cittanova), se je v mir podal. Umerla sta gosp. Simon Marc, fajmošter pri sv. Lavrencii poleg Dajle, in pa g. Mih. Mužina, fajmošter v Gimini. Naj počivata v miru!

Iz Ljubljane. Naznanim častitim bravcem prežalostno novico, da moja nepozabljiva žena, **Franciška Marija**, rojena **Retzer**, ki se je vse leta s pošiljanjem „Zgodnje Danice“ veliko trudila, je bila 11. t. m. poklicana v boljši življenje, in 13. spremljana na kraj pokoja, ktero torej vsim častitim deležnikom v pobožni spomin dostojno priporočam. Ob enem pa preserčna zahvala častiti gospôdi in spoštovanemu občinstvu, ki so v tako obilno velikem številu ranjei poslednjo čast skazali.

Jožef Blaznik.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. Fr. Z. v P.: Zastran listov smo založništvu naročili. — G. H—ljskimu: Z dopisam ste nam prav vstregli, od drugod nismo nič dobili. — G. Fr. K.: Hvala! Več v pismu. — G. M. na Š. g.: Za vse prav hvaležni. Spis pride kmali na versto. — G. F. v Z.: Ste nam vstregli. — G. J. V. v Šm.: Z g. P. govorili; zastran pesem se bo verdjalo. — Vč. g. V. v L.: List nas je prav razveselil; hvala za pojasnila! Pesmice se bodo porabile. Pri G. vse opravili. — G. Hl.: Pesem za spominico smo zročili v zadevne roke; drugo?! — G. T. v Z.: V pismu. — G. M. v M.: Smo storili to tudi že v enim popr. listov. — G. J. Ž. v St. J.: Lepa hvala! — Včg. J. K.: Vse dobro došlo! — G. J. K.: Za zdaj nam je dragi dopis prepozno v roke prišel; tedaj prihodnjič. — G. F. P.: Bomo skusili popraviti, ako bo kolikaj mogoče.

Nekterim častitim naročnikom, ki tožijo, da niso vsih listov dobili, moramo milovaje povedati, da od 1. do 7. štev. so vse „Danice“ pošle. Založništvo bi rado imenovanih listov kaj kupilo, ako bi jih kdo več ne potreboval, da bi se takim vstreglo, ki jih niso dobili. Prosimo tedaj, naj bi jih založništvu poslali, katerih je volja. Naročniki pa, ki več listov niso dobili, naj si jih blagovolijo pri prihodnjem naročevanji vrajtati. Je pa tudi res, da se marsikterikrat za gotovo od tod vse odpravi, vender pa pritožbe prihajajo; kdo si vé, kako je to? Oskerbljeno je, da se bo zanaprej dosti iztisov napravljalo, in tudi odpravništvo si bo prizadevalo svojo dolžnost natanko spolnovati.

Popravek. V spisu „Slovenci v Oglej!“ stran 36, zadnja verstica, naj se bere „leta 604,“ namesto tiskarske pomote: „leta 406.“

A. Ž.